

Seria: Profesorki Super-Babki
Nr odcinka: 182
Podseria: artystki, divy operowe,
Podseria: z Wilna, wiele postaci na raz

JADWIGA PIETRASZKIEWICZ Z WILNA DO ŁODZI

#####

Polecana/Omawiana książka:

[1] Tam moja młodość. Rozmowa z Jadwigą Pietraszkiewicz, w książce: Wracając do Wilna, Czytelnik, Warszawa 2018, str. 351-380.

[2] <https://maestro.net.pl/index.php/ks-maestro;>

#####

Bohaterką odcinka jest śpiewaczka operowa oraz profesor śpiewu Pani Jadwiga Pietraszkiewicz. W Wikipedii czytamy: <<W latach 1963–2006 [uczyła śpiewu w PWSM \(później Akademii Muzycznej¹\) w Łodzi](#)>> - dodajmy znaczy okres czasu.

Omawiana książka to tzw. *składanka*, czyli zebrane postacie wybitnych naukowców, artystów, aktorów, czy polityków związanych w przedwojennym Wilnem, a właściwie krótkie wywiady z nimi. Wielu z rozmówców zamieszkało potem w różnych miastach Polski (w jej nowych/obecnych granicach). W Jej przypadku przyjazd był lekko spóźniony....

W Wikipedii czytamy iż nazwisko Pani **Jadwigi Pietraszkiewicz** (po mężu Michońskiej), zapisywano na Litwie jako **Jadvyga Petraškevičiūtė**. Nasza Bohaterka urodziła się 30 sierpnia 1919r. w Nalibokach² w ówczesnym **województwie nowogródzkim**. Gdy przyszła na świat były to tereny **II Rzeczypospolitej!!!**, która dopiero co powstała. Zmarła w Łodzi 23 maja 2013r., a zatem przeżyła prawie 95 lat.

¹ <https://www.amuz.lodz.pl/pl/>; o uczelni im. Grażyny i Kiejstuta Bacewicz (też przyjechali z Litwy), ciekawe czy to miało związek z Jej wyborem miejsca do osiedlenia się??

² [https://pl.wikipedia.org/wiki/Naliboki_\(obw%C3%B3d_mi%C5%84ski\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Naliboki_(obw%C3%B3d_mi%C5%84ski)); obecnie miasteczko należy do Białorusi, leży w pobliżu granicy z Litwą.

W omawianej książce jest wiele innych postaci wybitnych Polaków, m.in. Panie Profesor Barbara Skarga (odc. 15) oraz Hanna Świda-Zięba (odc. 4), które są bohaterkami jednych z pierwszych odcinków naszej serii. Inni bohaterowie to np.: Józefa Henelowa (dziennikarka), Emil Karewicz (aktor), czy Franciszek Walicki („Droga do Mozarta”, ale jednak skręcił do jazzu i big-beatu). Wielu mieszkańców tych ziem (kresów) miało problem z wyborem narodowości oraz kraju zamieszkania. Książka [1] ma twarde okładki, na wyklejkach mapa okolic WILNA (na przedniej), a na tylnej – plan centrum tegoż miasta. Książka ma 428 stron, oczywiście jest zszywana, papier szaro-biały, fotografie czarno-białe. Motto jest z Norwida: „Przeszłość – jest to dziś, tylko cokolwiek dalej”. Portal [2] jest polecany, ale tam są ogólne informacje o środowisku muzycznym Łodzi i przy okazji o Bohaterce, generalnie o wielu gwiazdach opery.

Rodzice eseisty są z terenów dzisiejszej Ukrainy, opiekunka eseisty z wczesnego dzieciństwa pochodziła z Litwy (Pani Jucewiczowa), teść brata był z Lidy - na obecnej Białorusi. Spotykali się w Bydgoszczy na zebraniach TMLiKW tj. Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Wschodnich, gdzie bywał także eseista. Czytano „Semper Fidelis”³ oraz Cracovia-Leopolis⁴. Jeszcze niedawno można było w miarę swobodnie wszędzie tam jeździć. Teraz (pisane w marcu 2023r.) mamy czas wojny i nie sposób przewidzieć kiedy zło zostanie zażegnane.

Nasza Bohaterka była polską śpiewaczką **operową**, a dodatkowo w Akademii Muzycznej w Łodzi prowadziła klasę śpiewu solowego. Karierę akademicką zwieńczyła tytułem profesora zwyczajnego – w ramach systemu awansu naukowców w Polsce.

Do grona jej najwybitniejszych uczniów należą m.in. Joanna Woś⁵, Urszula Kryger⁶, Anna Walczak⁷, Agnieszka Makówka⁸, Katarzyna Nowak-Stańczyk⁹, Andrzej Niemierowicz¹⁰, Piotr Nowacki¹¹. Eseista wyklikał hasła i przeczytał życiorysy wychowanków Maestry – warto to powtórzyć, aby zorientować jak wybitnymi muzykami są Jej uczennice i uczniowie.

³ [https://pl.wikipedia.org/wiki/Semper_Fidelis_\(dwumiesi%C4%99cznik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Semper_Fidelis_(dwumiesi%C4%99cznik)); w zwykłych sklepach go nie ma.

⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Cracovia_Leopolis; kwartalnik.

⁵ https://pl.wikipedia.org/wiki/Joanna_Wo%C5%9B; uczennica Maestry.

⁶ https://pl.wikipedia.org/wiki/Urszula_Kryger; uczennica Maestry.

⁷ <https://teatr-muzyczny.lodz.pl/anna-walczak>; uczennica Maestry.

⁸ https://pl.wikipedia.org/wiki/Agnieszka_Mak%C3%B3wka; uczennica Maestry.

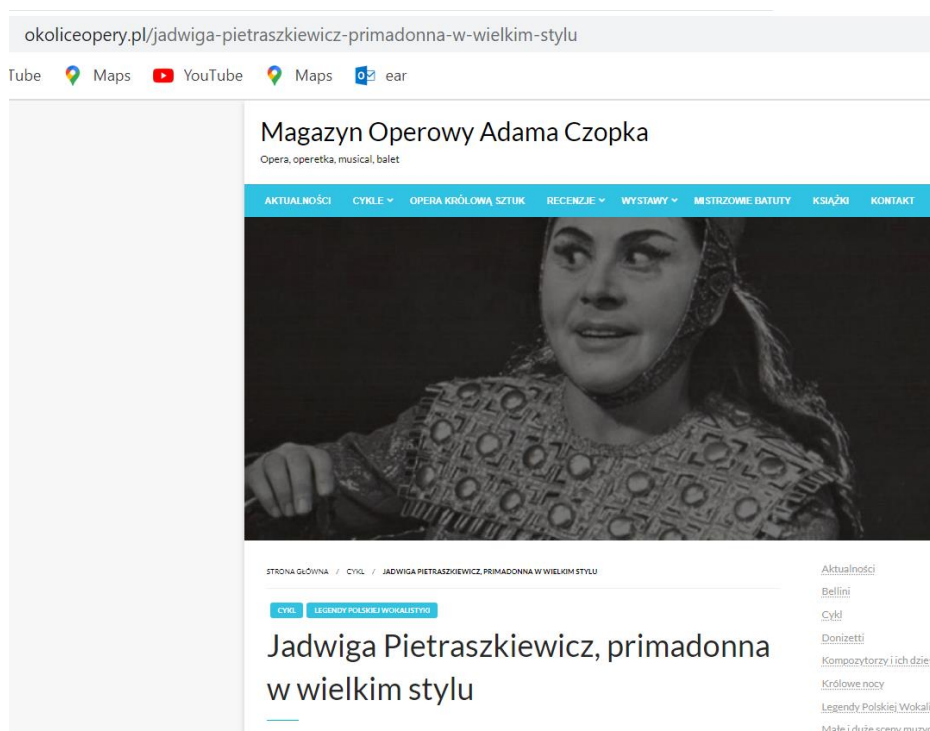
⁹ https://pl.wikipedia.org/wiki/Katarzyna_Nowak-Sta%C5%84czyk; uczennica Maestry; profesor w Akademii Muzycznej w Bydgoszczy.

¹⁰ <https://www.amuz.lodz.pl/pl/aktualnosci/2022/156780-zmarl-mgr-andrzej-niemierowicz>; informacja o uczniu.

¹¹ <https://culture.pl/pl/tworca/piotr-nowacki>; o śpiewaku, na portalu CULTURE, jego głównym mistrzem był Włodzimierz Zalewski. <https://old.operabaltycka.pl/public/pl/zespol/piotr-nowacki#0>;

Przed każdą rozmową umieszczono zwykle krótki biogram, w którym (tym razem) mamy następujące dane o naszej Bohaterce:

- -w 1947r. ukończyła Państwowej Konwersatorium w Litewskiej SRR,
- -została solistką Litewskiego Teatru Opery i Baletu,
- -gościnnie występowała w Teatrze Bolshoi w Moskwie oraz Państwowego Teatru Opery i Baletu imienia S.M. Kirowa (obecnie Teatr Maryjski) w ówczesnym Leningradzie (eseista widział tam Jezioro Łabędzie),
- w 1959r. przyjechała do Polski,

Kopia strony www, generalnie właśnie o Niej

- występowała w operach w Warszawie, Łodzi oraz w Bytomiu,
- wykonywała główne role sopranowe w operach: Eugeniusz Oniegin (eseista widział operę w Operze Wiedeńskiej, a balet w Bolshoi w Moskwie), Dama Pikowa, Borys Godunov, Książę Igor, Tosca, Carmen, Halka i wielu innych,
- w ZSRR otrzymała Order Lenina i tytuł Zasłużonej Artystki Litewskiej SRR,
- w Polsce też wiele nagród – Złoty Medal Zasłużony Kulturze Gloria Artis, a także Krzyż Kawalerski Orderu Polonia Restituta.

Wywiady przeprowadza Pan Tadeusz Tomaszewski¹².

¹² <https://zw.lt/wilno-wilenszczyzna/tadeusz-tomaszewski-nie-czuje-sie-pisarzem-literatem-czy-nawet-dziennikarzem/>; jest zdjęcie AUTORA oraz uwagi jak powstała książka – m.in. na podstawie audycji radiowych..

PAŃSTWOWA OPERA W WARSZAWIEDyrektor Artystyczny **JERZY SEMKOW**Niedziela, 2 lipca 1961 r. godz. 19³⁰**P R E M I E R A****RYSZARD STRAUSS****S A L O M E**

Opera w 1 odsłonie

Libretto **OSKAR WILDE**Przekład: **ALICJA DANKOWSKA i MIECZYŚLAW MIERZEJEWSKI**

OBSADA:

WANDA BŁONSKA · ALICJA DANKOWSKA · FRANCISZKA
DENIS-SŁONIEWSKA · WACŁAW DOMIENIECKI · JAN GÓRALSKI
JAN GLONEK · ZDZISŁAW GUZOWSKI · HALINA JANKOWSKA
WŁADYSŁAW JUREK · ANDRZEJ KIZEWETER · TERESA MAJ-JARZĘBSKA
ANNA MALEWICZ · RYSZARD MAŁOŻEWSKI · ROBERT MŁYNARSKI
BORYS MULARCZYK · ZDZISŁAW NIKODEM · ZBIGNIEW NOWICKI
JERZY ORŁOWSKI · JADWIGA PIETRASZKIEWICZ · FELIKS RUD
MARIAN WOŹNICZKO · ZENON WÓJCIAK · WITOLD ZALEWSKI

Orkiestra - Statyści Państwowej Opery w Warszawie

Solo na skrzypcach: **MIECZYŚLAW HALIK**Solo na wiolonczeli: **JERZY WĘŚLAWSKI**Solo na flecie: **TADEUSZ WOŁOSZYN**Solo na oboju: **LUDWIK SZYMAŃSKI**

Kierownictwo muzyczne:

MIECZYŚLAW MIERZEJEWSKI

Dekoracje i kostiumy:

TERESA ROSZKOWSKA

Inscenizacja i reżyseria:

JÓZEF WITT

Austria

Układ tańca Salome:

WITOLD BORKOWSKI„Piano” Warszawa 30 Jan. 1961 54

<https://www.bing.com/images/search?q=jadwiga+pietraszkiewicz+maestro&id=E8EBADBEEF2250127637A0678F334788488C207B&form=IQFRBA&first=1&discoverlay=1;>

Źródło: Muzeum Cyfrowe

Z wywiadu dowiadujemy się iż ojciec Bohaterki Walerian był organistą oraz pocztowcem. Naliboki leżą nad jeziorem Świtez (znanym z utworów Adama Mickiewicza). Do gimnazjum Heroina chodziła w Mołodecznie¹³ - szkoła im. Tomasza Zana¹⁴ (z Towarzystwa Filomatów). Inny filomata Onufry Pietraszkiewicz (pochowany na wileńskiej Rossie) to krewny Jadwigi. Mama miała nazwisko panieńskie Gasiuk. Wszyscy byli muzycy, ojciec miał słuch absolutny i nie tylko grał, ale i śpiewał prześlicznym barytonem. W kościele grywał na organach, a w domu mieli fortepian. Zapewne pracownikom poczty w miarę dobrze płacono. Dodatkowo ojciec prowadził czterogłosowy chór kościelny. Ona od dziecka śpiewała, śpiewała także w kościele. Obok kościoła zbudowano tak zwany Dom Ludowy, w którym odbywały się koncerty

¹³ <https://pl.wikipedia.org/wiki/Mo%C5%82odeczno>; dziś leży na Białorusi,

¹⁴ https://pl.wikipedia.org/wiki/Tomasz_Zan; o patronie szkoły.

patriotyczne i religijne. Zdjęcie str. 361 – elegancko ubrani są rodzice, ksiądz, znajomi oraz młodsza siostra Antonina.

Różne drogi prowadzą nasze Heroiny Artystki na sceny świata – mamy ich w serii kilkanaście np. 27,32,116, 117, 164, 171, 173, 175, 177, 180 oraz 181. Jedna z nich nie była pedagogiem, ale otrzymała tytuł Doktora Honoris Causa (DHC). Pozostałe oprócz kariery solistki (gwiazdy) operowej - równocześnie bywały profesorkami Uniwersytetów i Akademii Muzycznych. Na innych portalach bywa kilkadziesiąt innych postaci, które nie podjęły kariery akademickiej - tym różni się nasza seria od tychże portali (np. [2]) iż skupia się na szkołach, uczniach, kursach, konkursach, festiwalach, opracowaniach, książkach itp., a kariera operowa jest skrótowo omawiana.

Wracamy do książki [1] – nauczyciel (dyrektor) Szpinalski z Mołodeczna, przeniósł się do Wilna i on właśnie zasugerował/oświadczył rodzicom iż ich córka ma muzyczny talent i powinna kształcić się muzycznie. Rodzice też to rozpoznawali i na parę miesięcy przed II wojną światową pojechali razem z córką do Wilna. Był koncert absolwentów konserwatorium, a Ona została poproszona, aby wystąpić. Ofertę zaakceptowano, wystąpiła - jak mówi – w mundurku szkolnym. Jakby cud, zaśpiewała arię Halki niezwykle pięknie i „dojrzałe” miała 3 bisy, tak wielkie zyskała uznanie u muzykalnej publiczności. Wojna. Wiadomość iż Sowieci atakują ... str. 358 ...”zbiegła się ludność, żeby rabować plebanię” – chyba niezbyt dobrze trafili, bo ubiegli ich Rosjanie. Sami podstawili ciężarówkę – pozabierali (ukradli – eseista) wszystko z plebanii i odjechali w kierunku do Rosji.

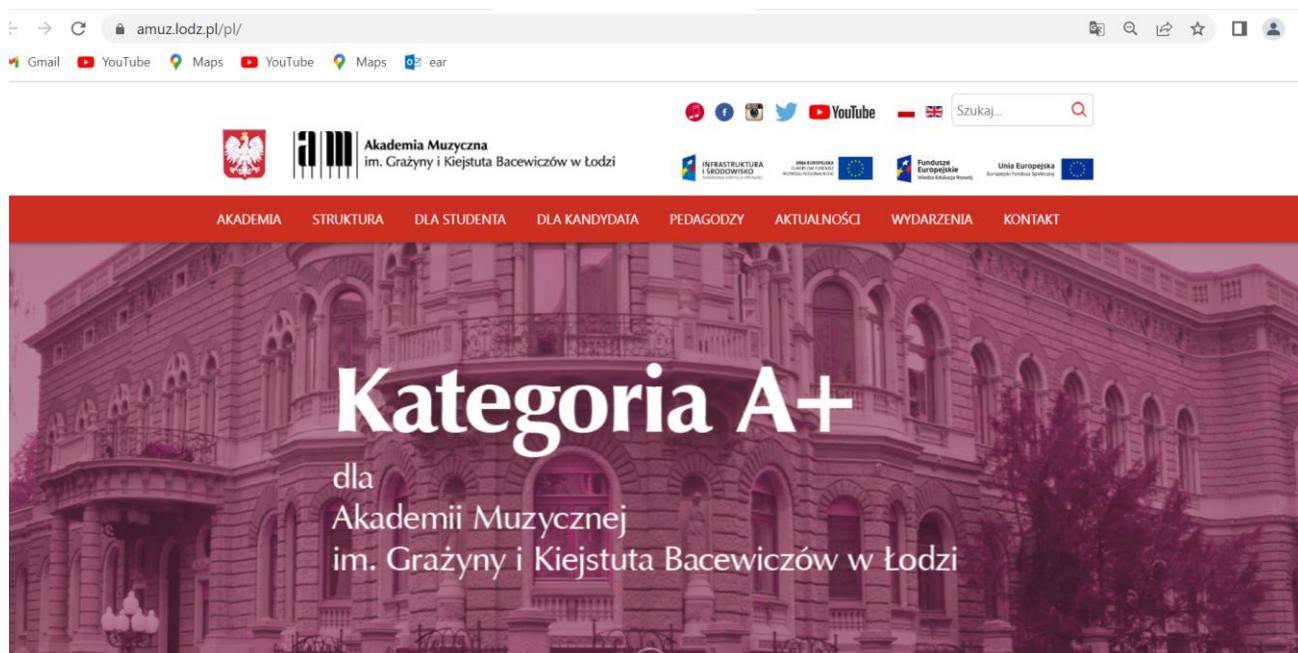
To nie ma związku z muzyką, ani z karierą uniwersytecką, ale warto wiedzieć, co Bohaterka chciała powspominać. Przeniosła się do Wilna – na chwilę sami Sowieci „oddali” Wilno Litwinom, by za kilka miesięcy podbić cały ich kraj i utworzyć republikę sowiecką. W tym krótkim czasie kruchego spokoju mieszkała u państwa Szeligowskich. Spotkała się z Hanką Ordonówną (odc. nr 155¹⁵) i hr. Michałem Tyszkiewiczem. Spotykali się, odwiedzając się wzajemnie. Hanka Ordonówna zaprosiła ich do swojego mieszkania. Można zazdrościć kariery, a można się zainspirować. Dalej Heroina wspomina profesorów i kolegów ze sceny z Wilna z 1940 roku; np. Wanda Hendrich

¹⁵ W podserii „opiekunki dzieci”.

(później też nauczycielka Marii Fołtyn). Bez dyplomu śpiewała Aidę – z Vladislavą Grigaitiene oraz Kiprasem Petrauskasem (Radames) w Operze w stolicy Litwy.

Skończyła uczelnię – powoli uczyła się litewskiego, dziękuje nauczycielom Litwinom, którzy częściowo uczyli ją po polsku (str. 366-367). W końcu śpiewała arie po litewsku. Potem musiała się uczyć rosyjskiego lub przynajmniej arii po rosyjsku – zapewne robiła to genialnie skoro dostała Order Lenina, ale po zakończeniu wojny. W czasie wojny Sowieci wysłali gwiazdę opery kowieńskiej Antanasa Kucingisa do lagru. Przeżył, wrócił – jest urocza anegdota – str. 367. Każdy musi sam sięgnąć do oryginału.

Skoro Jej kariera rozwijała się oszałamiająco to dlaczego pojechała do Polski??? Bo poznała Polaka, pokochali się i Ona wyszła za niego za mąż.

Strona Akademii Muzycznej w Łodzi, jako tło wspaniały budynek Rektoratu.

Jadwiga miała uroczą twarz, osobowość – trudno to opisać, generalnie czuje się pogodę ducha, promieniowanie dobrem na otoczenie, niezwykle ciepło mówi o nauczycielach, znajomych, kolegach ze sceny – zdjęcie str. 369 – jedna, wielka radość. Formalnie urodziła się w Polsce, rodzice byli Polakami (Kresowianami), ale na Litwie, na plakatach – zapewne w dokumentach zapis imienia i nazwiska był po litewsku. Jak pisze, mimo to wszyscy wiedzieli o Jej korzeniach bo „zdradzał mnie akcent”, generalnie „mój litewski

był okropny”. Męża poznała w Moskwie, był fizykiem, prof. Politechniki Szczecińskiej. Ślub był w Moskwie.

Miała własny samochód i potem sama nim jechała, aby osiedlić się w Polsce. Pożegnanie było niezwykle wzruszające z załogą opery w Wilnie – ostania rola w Tosce. To pewna niewiadoma – przenieść/przeprowadzić się. Okazało się, że głos, umiejętności gwarantują Jej kontynuację kariery w Polsce. Łódź zaproponowała JEJ pracę z mieszkaniem, z garażem – obietnicę wkrótce spełniono!!!!

Skromnie informuje iż rolę odegrał też „typ głosu” ‘sopran dramatyczny, liryczno-dramatyczny, sopran na tragiczne role’!! Podaje iż podobny głos miała Maria Fołtyń (odc. 117), ale ją spotkała niemiła utrata głosu. Potrafiła to przełamać i została propagatorką muzyki operowej, zainicjowała festiwal Moniuszki w Kudowie Zdroju.

Akademia Muzyczna
im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

Uczelni w Łodzi patronują muzyce związani z Litwą!!!

Jadwiga w Polsce miała możliwości wyjazdów do wielu krajów np. demoludy – Budapeszt, ale i do Danii...

Ona zmarła w 2013r., książkę wydano w 2018 roku, niby tylko 5 lat temu, ale to inna epoka. Jej tekst zapewne czekał (5 lat) na wydanie, aż zbierze się całość. Wtedy gdy autor rozmawiał z Heroiną, informowała Ona iż odwiedza Baranowicze, gdzie mieszka Jej siostra. Obecnie – w 2023r. – nie tak łatwo jeździ się na Białoruś, Polacy bywają tam trzymani we więzieniach, kiedy to się zmieni?

Bohaterka wykształciła kilka pokoleń śpiewaków – najwybitniejszych „wyklikano” – świadczą o klasie MAESTRY. Warto przypomnieć taką Panią Profesor – będąc Gwiazdą Operową dawała przykład możliwości i osiągnięcia celów, w Jej przypadku Gwiazda nie „gwiazdorzyła”, ale wytrwale i twórczo pracowała. Książkę można całą przeczytać.

LINKI I INNE PUBLIKACJE

A/ <https://maestro.net.pl/document/memory/Pietraszkiewicz.pdf>; na portalu MAESTRO.

B/ Lucjan Kydryński: Przewodnik operowy. Wodewil, operetka, musical. PWM, Warszawa 1984.

//właściwie może być dodatkowa dla każdego odcinka o śpiewaczkach operowych

//wodewil – nikt prawie nie wie co to za słowo, opisy realizacji + libretta

C/ Józef Kański: Przewodnik operowy. PWM, (Wydanie 4), Warszawa 1978.

//właściwie może być dodatkowa dla każdego odcinka o śpiewaczkach operowych

//o dziełach libretta oraz o kompozytorach, bywają zdjęcia z wybitnych realizacji, ale rozwijany jest temat słynnych śpiewaczek i śpiewaków operowych

D/ <https://lodz.wyborcza.pl/lodz/7,35136,13968150,zmarla-jadwiga-pietraszkiewicz-wybitna-spiewaczka-operowa.html>;

E/ <https://archiwum.teatr Wielki.pl/baza/-/o/jadwiga-pietraszkiewicz/162277/20181>; dane z TEATRU WIELKIEGO w Warszawie.

Zdjęcia przy okazji

Wilno z archiwów NAC oraz POLONA

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Słynna Ostra Brama z obrazem Marii.

Narodowe Archiwum Cyfrowe

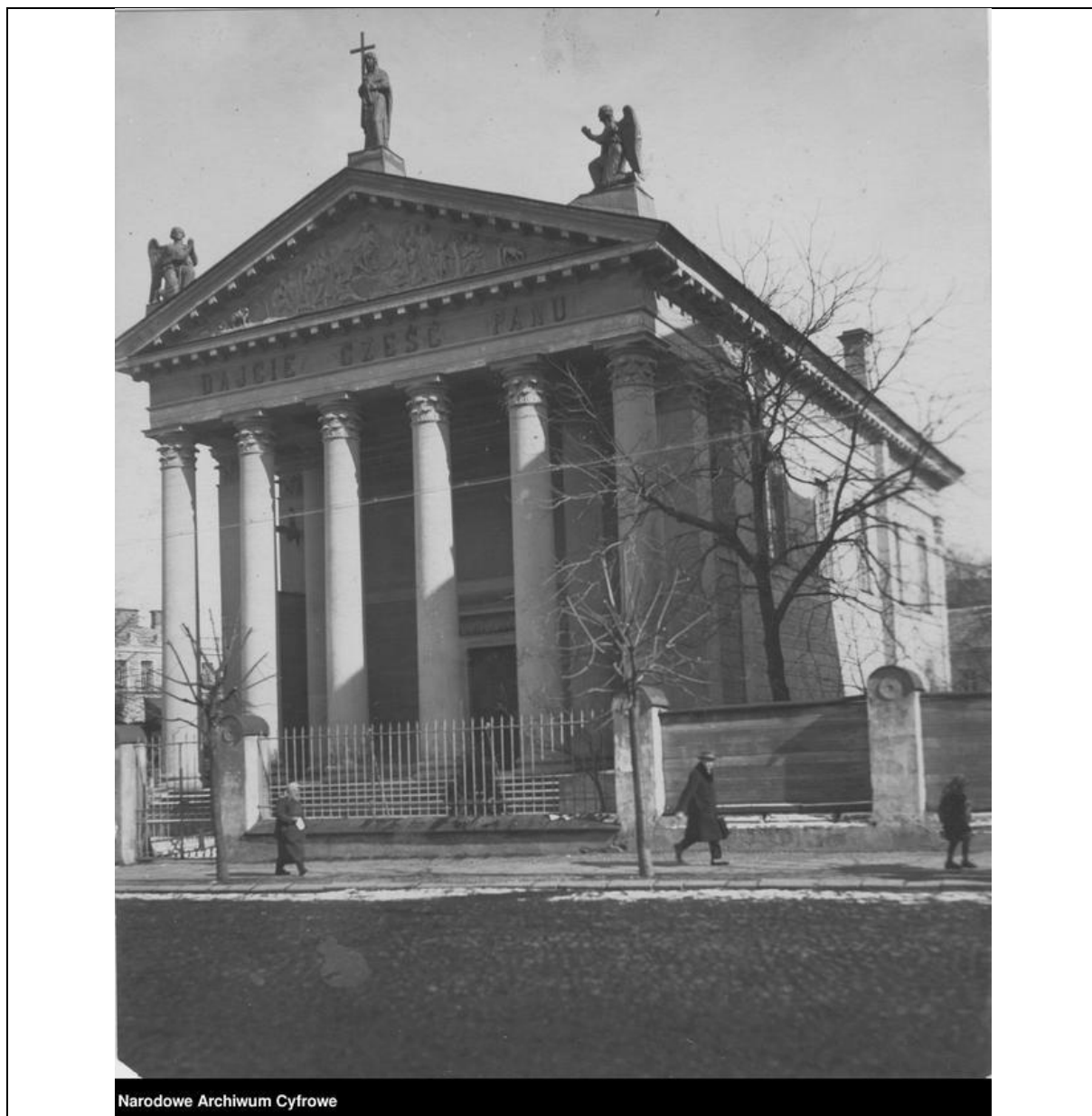

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

Narodowe Archiwum Cyfrowe

→ govilnius.lt/odwiedz-wilno

Gmail YouTube Maps YouTube Maps ear

VILNIUS

Zajęcia Smaki Vilnius Pass Aktualności

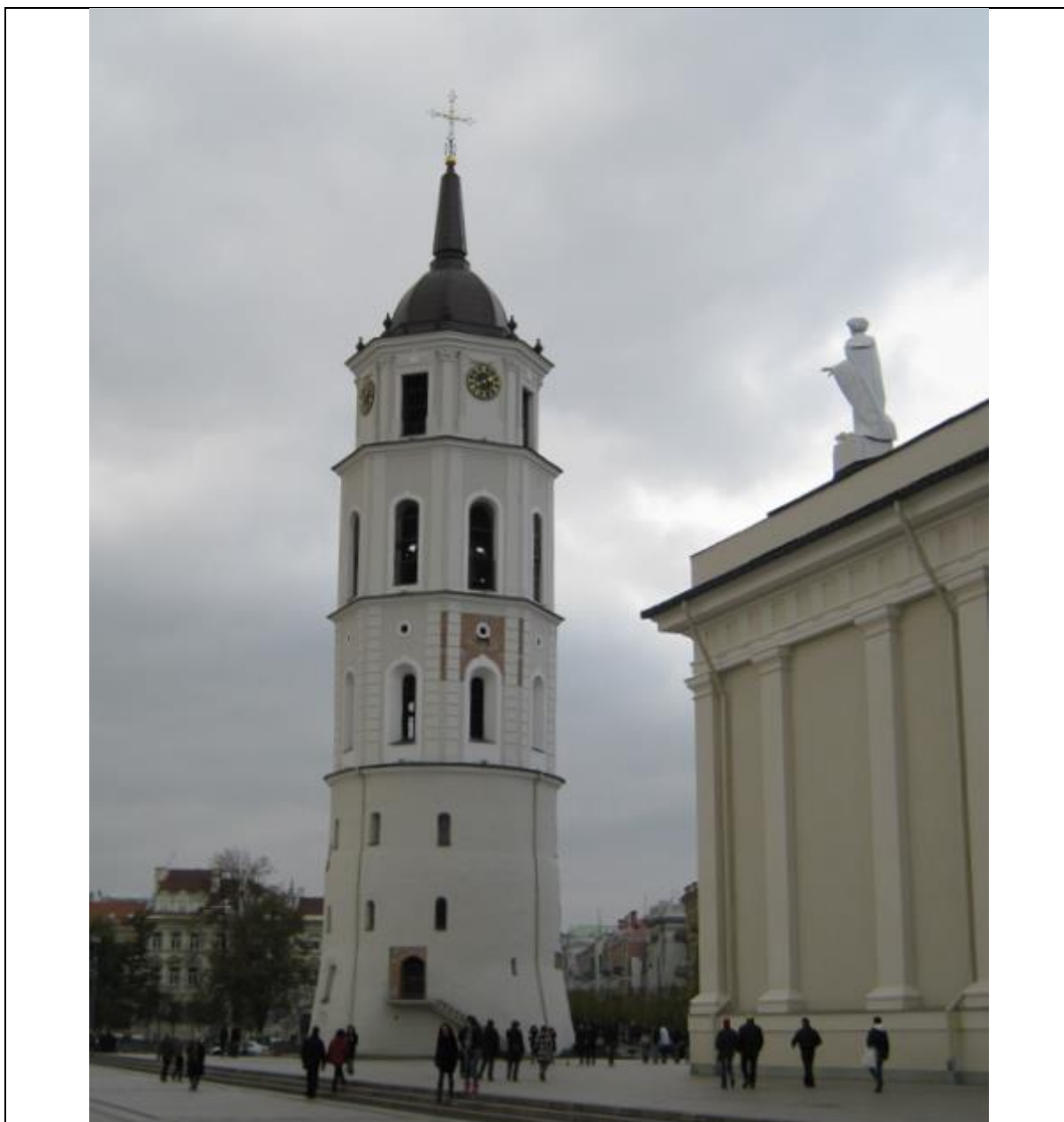
Vilnius 700

Program obchodów jubileuszu 700-lecia

A website banner for the Vilnius 700 anniversary. It features a large, glowing red clock face with Roman numerals and a blue dial, set against a background of a church tower. The text 'Vilnius 700' is written in a red arc above the clock. At the bottom, the text 'Program obchodów jubileuszu 700-lecia' is displayed in white. The banner includes navigation links for 'Zajęcia', 'Smaki', 'Vilnius Pass', and 'Aktualności', along with user profile, heart, search, and language (PL) icons.

WILNO OBECNIE

Dziś w n-rze: z kim walczy czerwona fala?

10 GR

Dziś w n-rze: z kim walczy czerwona fala?

DZIENNIK WILEŃSKI

GŁOS WILEŃSKI

Redakcja i Administracja ul. Mostowa Nr 1, tel. 18-06.
Redakcja czynna w godzinach od 12 do 18 i od 19 do 23.
Konto P. K. O. Nr 00100.

Rok XX

Wilno, Niedziela 18 Października 1936 roku

Nr. 285

Dziś o godz. 12 — bieg kolarski „Dziennika Wileńskiego”. Start i finisz przed Sądem Okręgowym

Owiedo ostatecznie uwolnione
Pod Madrytem narodowcy atakują z południa

Francuskich komunistów do więzienia
woła Rosenberg w Saarbrücken

BERLIN, 17.10. W czasie obrad. wzmocniłystomat dr Rosenberg. Mar.

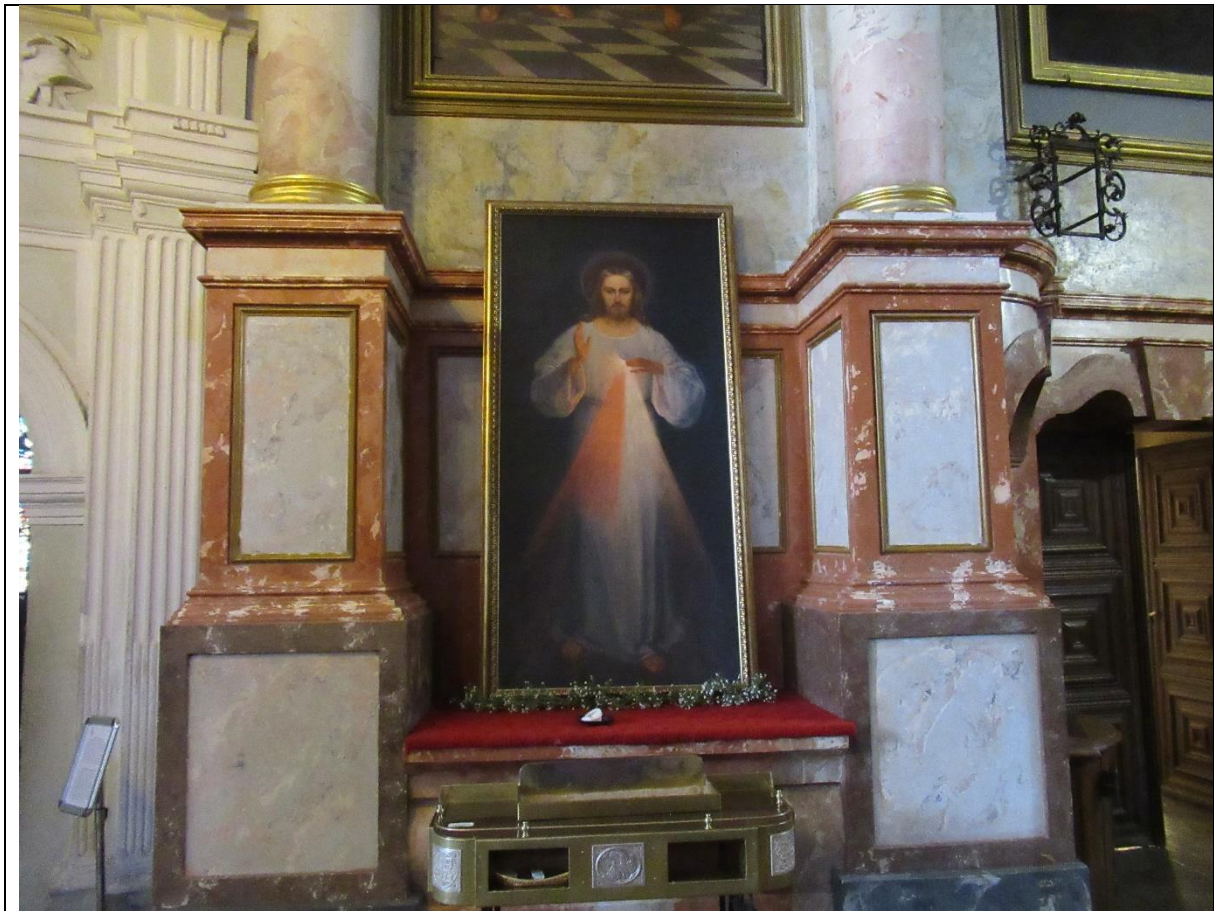

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Kok X.

Wilno, Piątek 25-go czerwca 1926 r.

Cena numeru 15 gr.

№ 142

DZIENNIK WILEŃSKI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA: ul. Dominikańska 4, Telefon Redakcji i Administracji 448, Drukarni 520. Redaktor przyjmuje od g. 9-4 pp. Administracja otwarta od g. 9-5, w niedziele i święta od 12-1 pp. „Dziennik Wileński” wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i dni poświątecznych.

PRENUMERATA wyciągnięta 2 zł 50 gr., z odroczeniem i przesyłką pocztową 4 zł, za granicę 7 zł, cennik pojedynczego numeru na prośbę 10 gr.
CENA OKŁADKI: za numer w Wilnie, przedpłacony 20 gr., w Wilnie 40 gr., za granicę 50 gr. W numerach świątecznych cena z przesyłką 25%, wstępnie 10%, dost. Za dostarczenie numeru dozwolonego 20 gr. Każda nowa podwyżka cen wyciągnięta wyciągnięta jest przyjęta ogłoszenia od dnia zmiany cen bez sprzeciwu prenumerat. Ogłoszenia w Wilnie, tabele cen w Warszawie 25% dost. Kanto w Wilnie w D. S. O. 26 82787.

Zdjęcia wykonał eseista Stan Zawiślak oraz z zasobów NAC.